

Machinaal snijden

Inhoudsopgave

- Wat is de gewenste situatie?
- Maatregelen
- Toelichting op de maatregelen
- Preventief Medisch Onderzoek PMO
- Checklist voor de dagelijkse praktijk
- Aandachtspunten met betrekking tot bijzondere groepen
- Relevante wetgeving

Goedgekeurd door Sociale Partners

December 2025 / Ligt ter beoordeling bij de Nederlandse Arbeidsinspectie

Bij het werken met industriële snijmachines bestaat het gevaar op snijwonden en zelfs amputaties. Snijmachines zijn zo ontworpen dat er tijdens de productie geen snijgevaar bestaat; de messen zijn zodanig afgeschermd dat die niet te bereiken zijn. Snijgevaar is er wel bij het wisselen van de messen, schoonmaken van de machine, bij storingen/calamiteiten en het opslaan en verplaatsen van de messen voor en na gebruik.

Deze arbocatalogus gaat niet in op andere risico's met snijmachines, zoals schadelijk geluid, trilling, beknelling of uitglijden over snijresten naast de machine. Daarvoor wordt verwezen naar de arbocatalogus Machineveiligheid Algemeen (<link invoegen>). Ook bij handmatig snijden bestaat er snijgevaar. Zie hiervoor de arbocatalogus [Handmatig snijden](#).

Wat is de gewenste situatie?

- ✓ Er kan geen contact zijn met draaiende messen op snijmachines.
- ✓ De werkzaamheden met de messen zijn geminimaliseerd.
- ✓ Wisselen, schoonmaak en onderhoud van messen wordt alleen gedaan door daartoe opgeleide medewerkers.
- ✓ Messen worden beschermd opgeslagen en verplaatst.
- ✓ Medewerkers die in contact kunnen komen met de messen, dragen geschikte PBM's.

Maatregelen

➔ Zorg dat er geen contact kan zijn met draaiende messen

Collectieve maatregelen

- Messen zijn zodanig afgeschermd dat tijdens de productie de messen onbereikbaar zijn voor medewerkers.
- De messen worden automatisch uitgeschakeld als een beschermkap wordt geopend.
- Beschermkappen kunnen alleen door daartoe bevoegde mensen worden geopend, bijvoorbeeld door het gebruik van (hang)sloten, sleutels of gereedschappen die alleen voor hen toegankelijk zijn.

- De aanwezigheid van de afscherming en de werking van de automatische uitschakeling van de messen zijn onderdeel van de periodieke keuring van de machine.

→ Minimaliseer de werkzaamheden met messen

Collectieve maatregelen

- Processen zijn zo ingericht dat de werkzaamheden van mensen met de messen tot een minimum zijn beperkt. Bijvoorbeeld: een mes dat uit de machine wordt gehaald, wordt direct op een af te schermen opslagplek gelegd; lopen met de messen is geminimaliseerd; medewerkers die een mes in hun handen hebben, nemen geen op/afstap. Houd hier bij de inrichting van de werkplek rekening mee.
- Onderhoud en schoonmaak van de machine zelf gebeurt alleen als de messen uit de machine zijn verwijderd. Daarnaast gelden alle reguliere regels voor het onderhoud van machines, zoals uitschakelen, etc.

→ Zorg dat onderhoud, schoonmaak en wisselen van messen veilig gebeurt en alleen wordt alleen gedaan door daartoe opgeleide medewerkers

Collectieve maatregelen

- Onderhoud en het wisselen van messen wordt alleen gedaan als de machine is uitgeschakeld. Hanteer hierbij het LOTOTO-principe: lock out – tag out – try out. Hiermee is geborgd dat de machine niet per ongeluk in bedrijf kan worden gesteld.
 - Lock out: schakel de machine uit en zorg dat de stroom niet per ongeluk kan worden aangezet (bijvoorbeeld door een hoofdschakelaar te vergrendelen met een slot; of sleutelbeheer als de hoofdschakelaar achter een paneel zit)
 - Tag out: hang een waarschuwingslabel aan het slot of de machine waarom deze is uitgeschakeld
 - Try out: test of de machine écht spanningsvrij is door kort op de startknop te drukken
- Plan het onderhoud en het wisselen van de messen zoveel mogelijk als de productie stilligt, bijvoorbeeld in pauzes.
- Zet het werkgebied waar mensen met de messen werken duidelijk af met bijvoorbeeld een lint, zodat voorbijgangers ook niet per ongeluk geraakt kunnen worden.
- Tijdens het werken met de messen worden medewerkers niet gestoord of afgeleid.
- Medewerkers hebben de tijd om hun werk zorgvuldig uit te voeren.
- Medewerkers hebben de juiste gereedschappen/sleutels om de messen te kunnen vervangen.
- Medewerkers die messen wisselen, schoonmaken of onderhouden, hebben specifieke instructie ontvangen. Deze instructie bevat in ieder geval:
 - Het risico van de messen
 - Hoe medewerkers de machine veilig moet stellen volgens LOTOTO-principe
 - Hoe ze een mes moeten vervangen en welk gereedschap daarvoor nodig is
 - Het veilig hanteren, opbergen en verplaatsen van messen
 - Eigen controle van de verstrekte PBM's
 - Wat ze moeten doen in geval van storing
 - Wat medewerkers moeten doen als ze de werkzaamheden niet volgens procedure kunnen uitvoeren
 - Hoe ze moeten handelen in geval van een incident/calamiteit
- Leg de instructie vast (bijvoorbeeld met een presentielijst) en herhaal deze periodiek (jaarlijks).
- Zorg dat de BHV ook is ingesteld op ernstige snijwonden en amputatie.

→ Sla messen beschermd op en zorg voor veilige verplaatsing

Collectieve maatregelen

- Na gebruik worden de messen opgeslagen in een unit die afgesloten kan worden, zodat er geen direct contact meer kan zijn met de messen en onbevoegden ze niet kunnen bereiken. Bijvoorbeeld in een kar met een slot.
- Medewerkers zorgen altijd dat de opgeslagen messen vergrendeld liggen.
- Het verplaatsen van de messen door een ruimte gebeurt ook in deze afgeschermd unit.

→ Faciliteer en zie toe op het gebruik van geschikte PBM's

PBM's

- Bij het direct werken met de messen dragen medewerkers:
 - Snijbestendige handschoenen van bijvoorbeeld kevlar, aramidevezels, dyneemagaren, spectragaren, of koolstofvezels (norm EN-388, snijbestendigheidsklasse 4 of 5). Let daarnaast op het draagcomfort. Als het draagcomfort laag is (bijvoorbeeld door gebrek aan bewegingsvrijheid of omdat medewerkers koude handen krijgen), zullen medewerkers die handschoenen minder dragen of vervangen door de verkeerde handschoenen met alle risico's van dien.
 - Veiligheidsschoenen met versterkte neus en antiperforatie zool (klasse S1P of S3)
 - Kleding met lange mouwen en lange broek
- Medewerkers weten hoe ze hun PBM's kunnen controleren. Gebreken melden ze bij hun leidinggevende. Laat defecte RVS-handschoenen repareren door een deskundig bedrijf. Zelf ringen vervangen is niet toegestaan.

Toelichting op de maatregelen

- Algemeen (zoals voor messen gebruikt voor het openen van dozen):
 - Veiligheidsmessen bestaan er in allerlei vormen en kleuren. Er zijn een aantal manieren om het mes af te schermen van je hand. Zo zijn er modellen waarvan het mes afgeschermd wordt door een beschermkapje of een automatische beschermbeugel. Andere hebben dan weer een terugverende veiligheidspin of maken gebruik van ingelamineerde messen. Ook bestaan er messen waarvan het mes automatisch weer ingetrokken wordt zodra het mes niet meer vastgehouden wordt. De methode op zich heeft geen impact op de veiligheid. Persoonlijke voorkeur is hier doorslaggevend.
- Gebruik de voorgeschreven persoonlijke beschermingsmiddelen. Zie hiervoor de gebruikershandleiding van de fabrikant. Een snijbestendige handschoen (aan de niet snij-hand) moet altijd gedragen worden tenzij het anders wordt aangegeven. Ook tijdens het verwisselen/vervangen van de messen.

Verstrek snijbestendige handschoenen van bijvoorbeeld kevlar, aramidevezels, dyneemagaren of spectragaren (norm EN-388, snijbestendigheidsklasse 4 of 5). Binnen de sector zijn goede ervaringen met de hieronder afgebeelde nitril gecoat handschoenen, omdat deze zowel snijbestendig zijn als een groot draagcomfort bieden (beschermen tegen kou).

Preventief Medisch Onderzoek PMO

Er gelden geen specifieke aandachtspunten in het PMO t.a.v. dit onderwerp.

Checklist voor de dagelijkse praktijk

- ☐ Voorkom direct contact met de messen; die zijn vlijmscherp.
- ☐ Werk alleen met de messen als je hiervoor specifieke instructie hebt gekregen.
- ☐ Draag de volgende persoonlijke beschermingsmiddelen als je met de messen werkt:
 - Snijbestendige handschoenen: norm EN-388, snijbestendigheidsklasse 4 of 5
 - Veiligheidsschoenen met versterkte neus en antiperforatie zool (klasse S1P of S3)
 - Kleding met lange mouwen en lange broek
- ☐ Zorg dat je weet hoe je zelf je PBM's kan controleren en meld gebreken bij je leidinggevende.
- ☐ Beperk de tijd dat je met de messen moet werken: zo min mogelijk lopen, geen op/afstapjes nemen, messen direct kunnen wegbergen.

- ☐ Zorg dat een machine altijd goed is uitgeschakeld als je de messen moet vervangen, schoonmaken of onderhouden. Pas LOTOTO toe:
 - Lock Out: schakel de machine uit en zorg dat de stroom niet per ongeluk kan worden aangezet (bijvoorbeeld door een hoofdschakelaar te vergrendelen met een slot; of sleutelbeheer als de hoofdschakelaar achter een paneel zit)
 - Tag Out: hang een waarschuwingslabel aan het slot of de machine waarom deze is uitgeschakeld
 - Try Out: test of de machine écht spanningsvrij is door kort op de startknop te drukken

- ☐ Laat je niet afleiden en werk zorgvuldig.

- ☐ Berg de messen altijd direct op een veilige kar of unit.

- ☐ Zorg dat je deze kar of unit altijd goed afsluit, zodat anderen niet bij de messen kunnen komen.

- ☐ Weet wat je moet doen bij incidenten.

Aandachtspunten met betrekking tot bijzondere groepen

Zwangeren	De wet schrijft geen specifieke richtlijnen en regels voor deze doelgroep voor op dit gebied.
Anderstaligen	Bied instructie en voorlichting in meerdere talen aan. Pictogrammen kunnen hierbij een visuele ondersteuning geven.
Jongeren	Kinderen (13, 14 en 15 jarigen) en jeugdigen (16 en 17 jaar) werken niet met messen voor snijmachines.

Relevante wetgeving

1. H7; Arbeidsmiddelen
2. H8; Persoonlijke beschermingsmiddelen

[< Terug naar sectorpagina](#)